

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

.....

APARE DUMINECA

.....

Prețul abonamentului:		Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	160 Lei		Pentru publicațiuni oficioase, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.	
Pe jumătate de an	80 „			
Pe un pătrar de an	40 „			
Un număr	3 Lei.			
Pentru străinătate pe un an	260 Lei.			

Octavian Goga.

Duminecă în 15 Februarie a. c., Universitatea „Regele Ferdinand I” din Cluj, a conferit d-lui Octavian Goga titlul de „*doctor honoris causa*”, ca cea mai înaltă distincțiune, pe care o poate acorda, drept recunoaștere a neprețuitelor merite, pe cari și le-a câștigat poetul pătimirii noastre milenare.

Cu acest prilej, ținem și noi să încreștăm cu câteva cuvinte pe răbojul recunoștinții unui neam, conferirea doctoratului de onoare al Universității Daciei superioare, ca o răsplătă bine meritată, aceluia care sintetizează întreg sbuciumul nostru sufletesc din ultimile decade de subjugare.

Plămădit pe plaiuri a căror glie a fost atât de mult udată și frământată cu sânge românesc, în decursul unor furtunoase veacuri de existență, revolta unui popor subjugat, a colcăit puternic, vijelios în sângele aceluia, care era menit să fie profetul neîntârziatei noastre uniri politice.

...Copleșitoare fiind amintirile, evocate de cei cari îi conferiau titlul de „*doctor honoris causa*” al focarului culturii românești din inima Ardealului, atât de mult idolatrizat de sărbătorit, vădit emoționat, — după cum însuși a mărturisit-o, — așa cum n'a mai fost în viața lui, a spus între altele:

...„Deasupra vălmășagului de senzații, pe cari le trăiesc în aceste înălțătoare momente din viața mea, un singur lucru pare limpede și bine definit. *E altarul, la care m'am închinat și al cărui crez m'a urmărit totdeauna*, ca un blestem, ori ca o binecuvântare, determinând în mod permanent impulsunile mele sufletești.

Acest crez nu e o formulă de gândire individuală, ci un sentiment colectiv; nu s'a născut din procreația cerebrală a unui singuratic ins, nici macăr din lozincele unei singure perioade istorice, ci vechi și statornic, ca misterul de sânge al unui neam, primind în-continuu botezul vremii și crescând în intensitate sub forța împrejurărilor, acest crez e *patrimoniul nostru moral* al tuturor și se confundă cu rostul existenței noastre...

..Cu privirile pornite din trecut spre deslușirea splendorilor viitoare, glasul meu reînoid o smerită recunoștință pentru răsplata mare ce mi-ați acordat, îndreptându-se către tânăra generație, concentrează într'un scurt apel învățătura unei vieți:

— *Grijiți altarele vechi, spălați-le de praf, ca să strălucească și respectați-le!*“

Profetul de ieri, aprigul luptător al unirii noastre politice, având deosebita satisfacție de a vedea realizat idealul național pentru care a luptat atât, strigă din nou, cu o voce, ca din alte vremi, să grijim altarele încredințate nouă. Să grijim de ele și adunându-ne tot mai strânsi în jurul lor să le respectăm.

„Idea desrobirii noastre naționale și a identificării granițelor etnice cu cele politice a trăit totdeauna în noi.

Înainte de a deveni o doctrină, a fost un instinct de conservare, care a patronat și copilăria și adolescența unui popor“, — a zis sărbătoritul.

Azi, instinctul desrobirii, visul de odinioară a devenit realitate. S'au înfăptuit dorințele de veacuri. Vitalitatea unui popor tânăr, viguros, cum suntem, trebuie pusă în slujba consolidării. Pentru aceasta ne trebuie însă un crez. Dacă nu-l avem încă, să ni-l făurim.

Ceiace s'a înfăptuit prin atâtea jefre, trebuie păstrat. Unirea politică s'a făcut, dar n'ajunge. Ne trebuie și cea sufletească. Glasul vremii o impune mai imperios, ca oricând. Fără ea va fi zadarnic totul.

Neostenitul luptător de ieri pentru unirea politică, azi luptă ca și 'n alte dăți, cu același tineresc și irezistibil elan pentru unirea sufletească a tuturor fraților din România nouă. Și e de un optimism viguros, întocmai ca și atunci, când mulți, foarte mulți, șovăiau și se îndoiau de vremurile ce vor să vie, prezise de el.

Să spălăm de praf vechile altare și să le respectăm. E strigătul lui, adresat nouă. Un alt strigăt decât cel din alte vremi. Un altul pentru că e impus de alte circumstanțe. Un altul, dar e tot atât de puternic și răspicat. Un altul, dar e spus cu aceeași convingere de încredere în destinul neamului său.

Octavian Goga n'a fost desmințit de realitate în credința lui. N'a fost și nici nu va fi. Cei cărora le-au fost încredințate altarele le vor îngriji. Ei sunt conștii de îndatoririle pe cari le au față de cei cari cu prețul vieții lor, au știut să salveze aceste altare, predându-le nouă intacte, așa cum le-au primit.

Vom ține de datoria noastră să spălăm altarele de praf și să le dăm mai strălucitoare urmașilor.

Iată ce putem răspunde sărbătoritului Universității clujene, cei către cari s'a îndreptat apelul său.

Iacob Crețiu

La trecutul diecezei Caransebeșului.

De: Dr. Ștefan Pop

(Continuare)

Introducând pe la 1100 cuvântul transubstanțiatunii amintitul arhiepiscop Hildebert, acest nou termen fu încetățânit în teologie și înainte de conciliul Lateran din 1216!

Roland Bandineli, (mai târziu ajunge papă sub numele Alexandru III) îl folosește în opera sa *Sententiae* din 1142. Apoi chiar între scriitorii apuseni se află cari zic, că este îndoelnic, cumcă conciliului Lateran din 1216, traduse în grecește, transubstanțiatunea ar fi redată cu *μετουσίωσις* și nu cu alt echivalent obișnuit până aici!? Și tot astfel sunt mulți literați greci, cu mare reputație la apuseni, cari susțin sus și tare, că ei nu au tradus și „nu au împrumutat dela apuseni numirea de transubstanțiatune, ci e plâsmuire proprie, primită dela învățații orto-

doxi veritabili ca moștenire din vechime... Mărturisim că cuvântul acesta transubstanțiatune, nu-și are origina dela cei din afară, nici nu a intrat în biserica orientală prin eterodoxi, ci aparține învățaturii patriei, și că evlavioșii învățători ai bisericii nu s'au abătut dela ortodoxie când au scris și au propovăduit-o". Acești scriitori sunt: Meleție Sirugul (†1662), fost mitropolit la noi în Brăila, (Proilava) și cenzorul „Mărturisirii Ortodoxe" a lui P. Movilă, la sinodul panortodox din Iași 1642. Dosoftei patriarhul Ierusalimului, (1707) carele mai toată viața a petrecut-o la curțile voievozilor noștri. În două rânduri s'a transportat și în Ardeal. Puțin a lipsit să nu fie întemnițat de catolici și Calinic II, patriarhul Țarigradului, cel care în 1702 afurisi pe Atanasie din Alba-Iulia, pentru că s'a unit și îl anagramă în „Satanasie"³⁶⁾.

La grecii ortodoxi acest termen nou a intrat prima oară în Mărturisirea de credință a lui Mihai VIII, împăratul din Țarigrad, mărturisire cetită public în ședința din 6 Iulie 1274, la sinodul de unire din Lyon, prin mandatarul său. E cert apoi, că această mărturisire a fost formulată încă în 1267, de papa Clemente IV, iară pe grecește e întoarsă de mandatarul împăratului, de grecul Ioan Parastron, călugăr franciscan, trimis la Lyon.

În o Mărturisire de credință din 1277, a lui Ioan Vecu, patriarh în Constantinopol, promovată papei Ioan al XXI, se spune ritos, că în sacrificiul euharistiei în „adevăr" se face transubstanțiatune, *ἀληθῶς μετουσιῶσαι*.

Cu toate că e introdus acest novism, el nu s'a putut încetățâni deabinele! Abia dela conciliul dela Florența înainte îi se dă aplicarea cuvenită. Acoloși în ședința finală din 5 Iuliu 1439, Visarion mitropolitul Nichei îl folosește oficial și solemn, în cuvântarea selectă, ce a pronunțat din încredințarea orientailor săi. Ci în alte disertații de ale sale el revine iarăș la termenii vechi: prefacere, etc. *μεταβαλή*.

Mai cu curaj se folosește apoi aceasta norizație de Ghenadie Școlarul, patriarhul Țarigradului; încă pe când era laic și cu un an mai înainte de a merge la Florența pentru unire, ținu în Constantinopol în Sâmbăta lui Lazar, în anul mântuirii 1436, o cuvântare, în fața împăratului, în fața consiliului de stat și a poporului. Cu prilejul acesta de repetateori întrebuițează expresiunea nouă, îi dă explicarea ce o are la scolasticii sfântului Toma de

³⁶⁾ Martin Jugie, Theologia Dogmatica Christianorum Orientalium Parisiis, t. III 194—9.

Aquino (†1274), încheind că așa e învățătura bis ricii răsăritene. Ghenadie (Gheorghe) a fost învățat filozof aristotelic și aderent al unirii florentine. La câțeva vreme însă a abjurat-o și a ajuns patriarh, dar n'a putut păstori mai mult de un an și câteva luni. Sultanul Mahomet I, i-a cerut abdicarea!

Paralel cu grecii urmează în privința noului termin și rușii. În Mărturisirea lui P. Movilă, decretată de sinodul mare din Iași 1642, se articulează terminologia nouă, la întrebările 56 și 107.

Tot la fel sancționează și sinodul mare din Ierusalim, (Vitleem) a lui Dosoftei, la anul Domnului 1672 în articolul XVII.

Un sinod celebrat tot în acest an la Constantinopol, după desbateri viforoase, în cele din urmă totuși repudiază novizația; dar altul, ținut tot aci, sub amintitul Calinic II, după două decenii, revizue hotărârea eronată și subrogă prefacerii termenul transubstanțiatiei³⁷⁾.

Xrizant patriarhul Ierusalimului, (nepot și imediat urmaș alui Dosoftei) care la rândul grecilor, încă dăde dese târcoale pe la voi-vozii români, în „Mărturisirea“ sa, se exprimă în art. VII, curat ca și soborul dela Trient, declarând: „care schimbare biserica ortodoxă o numește nimerit transubstanțiatie“.

Catehismul bogat al marelui ierarh din Moscova Filaret Drosdov³⁸⁾ care cum se știe e carte simbolică pentru ortodoci, începând din anul 1839, încă cuprinde expresiunea deslăudată, la întrebările 24—26. Ne referim la ediția a III, căci cele două anterioare din 1823 și 1827, n'au transubstanțiatie³⁹⁾.

Filaret însă radiază din unele scripte ale transubstanțiatiei⁴⁰⁾ din acelea adecă, cari au menirea de a recepționa la ortodoxie pe protestanți!

Cât ne privește apoi pe noi românii: ortodoci și disidenți, cu toții folosim termenul deslăudat și cu toate acestea și la noi ortodocșii și la romano-catolici, consecvent și exclusiv în

limba liturghică se folosește numai vechiul termen de „Prefacere“.

Mai departe, deși toți orientalii primesc azi numirea transubstanțiatiei, mai nime însă din ei nu-i dă acei senz și respective acea explicație, care o are în biserica latino-catolică și în canonul 3 al sesiunii XIII a sinodului dela Trient! Ortodocșii primesc și folosesc transubstanțiatie, însă nu intră în explicarea cuvântului. Nu admit, că prin acest cuvânt s'ar lămuri rațiunea internă: a schimbării, a trecerii a prefacerii: esenței, naturei pâinii și a vinului.

Nu primesc orientalii noștri: aserțiunea, pretențiunea papilor, că adecă cu acest termin însăși biserica ar numi propriu și potrivit (convenienter) schimbarea elementelor naturali. *Modul cum se schimbă* este și va rămânea taină pe vecie, cu toate legii nouă! Azi îndeobște însă avem numirea transubstanțiatiei, ca cea mai proprie pentru conceptul din vorbă. Se prea poate, că după cum e oportunitatea în viitor se adoptăm alt nume mai adecvat cu noțiunea minunii din Sfânta Euharistie. Azi și desigur încă mult timp înainte, biserica are pentru conceptul minunii Sfintei Impărtășiri, conceptul transubstanțiatiei. Despre **conceptul acestei transubstanțiatiei**, ca despre orice **lucru omenesc**, „disputant doctores“.

Deci nu se poate spune, că e dogmă transubstanțiatie; ci e: teologumenă, opinie, concluziune a cărturării bisericești; nume, numire oficială a auctorității ierarhice; învățatură, explicație de drept omenesc a bisericii învățătoare

Expresia transubstanțiatie, e fructul oste-nelor filozofiei aristotelice, îmbinată cu teologia scolastică nominalistico-conceptualistică. Deci lucru de mâni omenesc, imperfect și pasibil de perfecțiune, ca și de stricăciune și stângere totală!?

(Urmează)

Cuvinte din sfânta scriptură.

Ori unde să va întoarce cel necredincios să va stânga, iară casele dreptilor vor sta.

Prov. c. 12, v. 7.

*

Celce lucrează pământul său, să va sătura de pâne, iară ceice umblă după deșertăciuni sunt lipsiți de minte. Celui ce-i place a-și petrece cu vinul, în curțile sale lasă ocară.

Prov. c. 12, v. 11.

37) Rev. „Candela“, Cernăuți 1925, pag. 126, nota *Jugie* o. c. 214 și 231.

38) Despre Filaret scrie arhim. Iuliu Scriban, în rev. „Bis. Ortod. Română“, București 1929, pag. 326—334.

39) Catehismul din chestiune, e românizat și tipărit la Iași, în 1857, de episcopul Hușilor, Melhisedec Stefanesc, duhul bun și mâna dreaptă alui Mihai Kogălniceanu.

40) Notez, că la cei vechi a fost necunoscut termenul de transubstanțiatie, dar Sf. Grigorie de Nysa (†395), avea expresiunea poate mai *expresivă*, poate mai *plastică* ca a noastră; el inventase cuvântul: „Transelementațiunea“.

Pentru geneza și evoluția istorică a cuvântului transubstanțiatie, a se mai vede amintitul *Jugie* și în rev. „Echos d'Orient“ tom X (1907), pag. 5—12 și 65—67. „Le mot transubstantiation chez les Grecs avant et après 1629“.

Din trecutul nostru.

de: **Dr. Dimitrie Cioloca.**

(Continuare)

III-a.

A treia oară cu gias umilit strigă mântuitorul Hristos: Întrați în Casa Domnului, voi carii cu răceala vă anomiți creștini. Vai numărul vostru pretutindenea preste samă sau înmulțit. Nu vă pară rău o iubiților frați și prietăni, când mă tânguesc de răceala aceasta, când tănuiesc de neplăcuta aceasta sminteală cu îndrezeală, căci așa să cuvine învățătorului cucerii noastre cei drept mărite. Nu vă pară rău, dacă vă voi descoperi o răutate, care mai ales în veacul de acum sau răvârsat întră oameni, hotărârea mea estă a vă deștepta din somnul cel urât, ca să vă pot școate din primejdia cea mare, întru care vă găsiți. În micșorarea evlavii, în micșorarea cucerii, și a credinții, să vede a fi astăzi de obște. Oreșcare defăimătoriu duh sau incuibat în inimele omenești, care cu istăfimea sa, toate a întuneca, toate a înmicșora să ostănește. Mărind acea neprețuită cucerie a noastră, la așa omeni iscodirea viclenilor capete să socotește a fi, iară creștinătatea zic ei, nu e alăturată vremilor de acum. Învățătura năravurilor bune să loveaște cu politiceștele lucruri, ca să căutăm scopul cel dorit de lipsă estă politecește a pași, și așa îndepărtându-ne de năravurile bune ne apucăm de ceale înderătnece; iară ce să atinge de credință, cât de mare au crescut răceala noastră, oreșcând sângele sau vărsat și viața sau jărtvit pentru credință. Însă acuma noi săntem mai cuminte zic aceștia, și bătânduș joc cu Pilat întrăbă ce e adevărul, spre ce și răspund îndată; o pangine a creiurilor! Aceia numai are preți, cele pătrunde simțirile noastre. Dorirea și pașirea lor, numai spre ceale vremelnice să întinde, toate ce nu să lovesc cu acestea sănt nimicuri, sănt departe și fără de preți. Întru alegerea celor pămăntești deapururea să apucă omul de acelea, care sănt mai bune, așa. S. P. o polată și o haină nouă, mai voim noi decât cortul cel mic, și haina cea slabă; iară întru alegerea celor sufletești, cu totuș altmintrelea pașim, în locul adevărului ne apucăm de rătăcire, în locul științii de neștiință, în locul credinții de deșărtăciune. Însă im va zice cineva cele pămăntești ne scutesc, ne încălzesc, ne împodobesc, iar cele sufletești toate acestea a ne da, nu pot. Cu adevărat că estă; și pentru aceia o iubiți frați și prietăni ai mei cu dreptate tânguesc, că numărul creștinilor celor reci foarte mare au crescut. De suflet pierzătoare aceasta rătăcire a vindeca dorind, repetesc glasul cel umilit al mântuitorului Hristos și zic: întrați, întrați în Casa Domnului, voi ce așa cugetați, ce așa vorbiți și așa lucrați.

Cu adevărat urât sămn estă, dacă ne rușinăm și noi în zilele de acum de mărturisirea cucerii noastre, dacă ne rușinăm creștini a ne numi, socotind că cuceriea cu lumina nu să poate lovi, — cu adevărat urât sămn estă, dacă socotim noi, că rugăciunile cele din inimă isvoritoare, care le înălțăm noi către Dumnezeu, o datină bătrână și ne trăbnică estă, care omenilor de lume și cultiviți nu se cuvine. Cu adevărat urât sămn estă, dacă nu ne adunăm noi în biserică, ca să ne îndeletnicim în evlavie, și încercarea vieții noastre, cu gândul cel tare de a ne drepta, ci în locul acestora căutăm a găsi desmerda-

tele soșietăți, ca să ne scurtăm vremea cea scumpă. Dacă ne părăsim cu vorbirea cu Dumnezeu, și în locul acestia cetim chiline păgubitoare cărți, cari dulcețile lumi cuprind întru sine; socotind cumcă aceia cere tonul lumi dela noi; cu adevărat urât sămn estă: dacă îndrăznim a ne bate joc de cele sfinte și de cele cinstite, dacă defăimăm noi nevinovăția și păcatele ceale cumplite de ușoare slăbiciuni socotim a fi: căroră unui om de lume numai pentru a să închina să cuvine, ca să nu să arăte osăbit a fi, — nu e, cu adevărat nu e aceasta lumina, nici cea de oameni iubitoare cruceală, ci adevărată răceală asupra acăria eu tânguesc cu amărăciune.

Doamne ajută! încătăro ne va eși capătul nostru? Ce va opri pre omeni de atâtea răutăți de nu credința cea adevărată, credința zic aceia, cu care credem noi întru tine o atotputernice Dumnezeu! Cel ce ispitești și ști adăncurile noastre. Cursa cercărilor e mare, însă și credința cea dela Dumnezeu nou prescrișă puternică estă, pentru aceia să țipăm dela noi o iubiților prietăni răceala cea otrăvitoare și vāpae întrând în Casa Domnului să mărturisim credința cea adevărată, întărindu-o cu fapte bune și așa ne vom apropia de mântuitorul Hristos, care sălășluindu-se în noi ne va povățui spre tot adevărul.

(Urmează)

Ce este un concordat cu Vaticanul?

de **Isaia Suru.**

2) Despre concordat în general.

(Numirea. Obiectul. Persoanele ce încheie concordatul. Motivul pentru care se încheie un concordat. Formalitățile.)

Din cele precedente văzuserăm că papii în virtutea superiorității — pretinsă de ei — față de State, își însușiau dreptul ce nu erau de competența lor, ci de a puterii civile. Acest fapt are ca urmări conflictele cele multe dintre papi și împărați deoarece acești din urmă căutau să-și revendice drepturile. Cu această dorință a puterii civile de a intra în posesia drepturilor ei, de o parte și frica papilor de a vedea suprimația lor și interesele Bisericii catolice căzute în aceste conflicte, pe de altă parte, începe era concesiunilor reciproce, era concordatelor¹⁾.

Deci concordatul era mijlocul prin care se sfârșeau neînțelegerile respective luptele dintre papi și împărați.

Cuvântul concordat vine ca numire dela latinescul Concordo (de unde concordia, concordia) ce înseamnă a se înțelege, a nu se împotrivi, etc. Această numire se folosea la început, în primele timpuri ale creștinismului, pentru convențiile prin care se punea capăt neînțelegerilor dintre un episcop și o comunitate religioasă.²⁾ În Elveția chiar și neînțelegerile

1) cfr. G. Bry. *Procis. elementaire de Dr. internati.* p. 192.

2) M. Calvo. *Le Dr. International Tom. III p. 369.* cfr. H. Bonfilis *Manual de Drept Internațional pag. 561 § 896.*

dintre cantoane se sfârșeau prin concordate.³⁾

La început concordatele se numeau „pax“, „pactum“, apoi, „tratus“; în secolul XV avem numirea de concordat, deși deja și concordatul dela Worms a fost numit de contemporani „concordia“.⁴⁾ În secolul XIX e întrebuințat cuvântul „conventia“ (această numire e foarte plăcută curiei fiindcă este și numirea tehnică a contractelor internaționale) iar astăzi numirea e cea mai obicinuită de concordat. Așa concordatul dela Worms e numit pactum, cel dela Constanța capitula concordata, cel francez din 1516 (art. 27) concordia... veri, contractus; cel austriac (1855) zice „solemn conventionem inire de creverunt“, cel portughal (1857 art. 17) „avendo risoluto fare un tratato“.⁵⁾

În punctul 43 din Sillabus e numit solemn conventiones și vulgo concordata.⁶⁾ Aceste diferite numiri vin de acolo, că la romani conventio se mai numea și pactum sau pactum.⁷⁾ Apoi din punct de vedere al procedurii civile, convențiile, erau sau contracte (contractus) sau pacte (pactia) etc.⁸⁾

Oricare din cuvintele de mai sus ar fi numirea concordatului ele ne indică că în fond ar fi numirea concordatului ele ne indică că în fond ar fi vorba de o înțelegere reciprocă de concesiuni reciproce, de unde cuvântul concedo ce înseamnă a îngădui, a permite și alte cuvinte cu acest sens, ca: nu suntem împotrivă, nu refuzăm etc. cuvinte cari se folosesc în textul concordatelor. De aici se vede că ele au fost precedate de o neînțelegere, de o luptă etc. Aceste concesiuni făcându-se în concordate între papă și un oarecare Stat urmează că obiectul lor îl formează raportul dintre Stat și Vatican respective Biserica catolică, iar o condiție principală ar fi ca ele să se facă între State și Papă.

Acest din urmă punct este o chestiune mult discutată deși pentru Stat e indiferent dacă papa face concordatul ca o putere spirituală străină, externă, ca șef al întregii Biserici catolice sau numai ca șeful Bisericii catolice din Statul respectiv, deoarece Statul când leagă concordatul are în vedere numai supușii lui, nu și ai altor State, de altfel și papa numai pentru aceștia încheie concordatul. Este drept, că în Evul Mediu la începutul erei concordatelor, când Statele încep să se sustragă de sub atotputernicia papei, papa era considerat ca o putere

străină, cel puțin egală⁹⁾, dar nu în epoca modernă când orice Stat trebuie să caute să-i dea numai ce este al lui și nu și ceea ce este a Chesarului. Acestea fac pe Paul Hinschius¹⁰⁾ și Ph. Zorn să susțină¹¹⁾, că papa în concordat, e șeful unei Biserici particulare sau a unei Biserici dintr'o țară oarecare. Dar, acest lucru nu le convine catolicilor — în deosebi celor ce susțin teoria contractelor internaționale — deoarece trebuie să fie două puteri de sine stătătoare, independente, subiecte de drept internațional, căci numai așa pot să-și facă concesiuni reciproce printr'un contract internațional. Apărătorii curiei însă se bazează pe concepția catolică, că Biserica catolică este una și nu se poate împărți,¹²⁾ iar șeful ei este subiect internațional. De aceea, nici nu voiesc să recunoască de adevărate concordatele cele dela Constanța,¹³⁾ pe motiv că a lipsit reprezentantul Statului și cele făcute de State numai cu Episcopii, fiindcă lipsește papa singurul deținător al puterii legislative, în cel mai înalt grad¹⁴⁾ în întreaga Biserică catolică. Deci numai papa poate face excepții dela dreptul comun al Bisericii catolice, respective a legifera¹⁵⁾; așa, nu recunosc unele concordate din țara nemțească¹⁶⁾ încheiate între diferiți principii și episcopi.

Dar, ori că, papa încheie concordat ca șef al Bisericii catolice întregi, ori, numai ca șef al Bisericii catolice dintr'un singur Stat, obiectul rămâne același, raportul dintre Stat, și Biserica catolică. Și atunci care e rațiunea ca această chestiune să fie rezolvată prin concordate, fiindcă ea aparține legiunii interne a Statelor. Deja aici, cum vom vedea, e cuprins germenul unor neînțelegeri, a unei nerespectări a concordatului încheiat.

Papa în credință, că concordatele au putere egală cu a tratatelor internaționale, pretinde Statelor ca raporturile dintre el și ele să fie rezolvate numai pe această cale, iar Statele din cauza influenței politico-bisericești pe care o are papa — căci dacă i s'a luat puterea temporală, de o forță spirituală mondială, se mai bucură încă, bine înțeles, cu mult mai slabă decât odinioară — fie în interes de Stat, fie că voiesc să-și câștige această influență în favor, fie că nu i-a putut rezista — aceasta cu deose-

9) Și acesta a fost un motiv în vederea relațiilor diplomatice ale Vaticanului.

10) Profesor universitar la Berlin.

11) După I. Reiner o. c. p. 660.

12) Idem 658 Sq. și 661.

13) Alții le recunosc și pe acestea de concordat.

14) Episcopii pot legifera numai în cercul lor de drept ori ei nu pot să facă privilegii dela dreptul comun al Bisericii catolice!

15) Pontifex solus protest universalem legem ferre in Ecclesia.

16) cfr. I. Reiner o. c. p. 658.

3) Calvo Idem.

4) R. Cândea o. c. p. 5.

5) Unii catolici chiar din aceste numiri vreau să deducă că concordatele sunt adevărate tratate internaționale.

6) I. Reiner o. c. p. 677.

7) G. G. Longinescu Dr. Roman vol. II. p. 101.

8) Idem 102.

bire în trecut — se supun pretențiilor papale, iar când situația politică îi permite nu îl mai respectă. Această influență face pe unii¹⁷⁾ să zică că „atât timp cât unitatea Bisericii romane va exista, cât timp din centrul Vaticanului papa va conduce prin intermediarul Episcopilor și al preoților săi conștiințele catolicilor a două lumi, guvernul a cărui naștinune și supuși e formată din catolici, va trebui a se socoti cu această putere spirituală internă“. Deci papii în Statele a căror supuși sunt catolici „au o influență religioasă și politică, de care el se poate folosi pentru a combate, sau a susține guvernul. Amestecul lui Leon XIII din alegerile germane enciclicile sale, scrisorile către cardinalii francezi, toate sunt exemple probante“.¹⁸⁾

(Urmează)

Domnul aproape este.

„Domnul aproape este... Blândețele voastre să se facă știute tuturor oamenilor“.
(Filipeni 4, 5.)

Sfântul Apostol se gândește cam așa: Fraților, pe voi să se vadă credința cea întru bucurie și nădejdea încredințată. Umblați, ca unii ce trăiți sub egida păcii și a bucuriei celei sfinte, căci știți, că Domnul aproape este. Haina și ținuta voastră să fie modestă, dar nobilă și de frunte; grijiți unde ședeți, cum umblați, cu cine stați de vorbă... pentrucă sunteți oaspeți de cinste, dar străini în casa aceasta săracă a lumii... Indestulați-vă cu puțin; tocmai, pe tocmai; de ce ați intra aici în cheltuieli?... Nu vă tulburați... La ce? Sunteți doar niște călători... Modestia voastră să fie bătaoară la ochi, căci tot sufletul întru adevăr creștinesc e și modest, anume modest în fața marelui univers și a stelelor cerului. Și frumsețea e modestă, pentrucă e armonică... nu e stridentă, nu sbiară, nu ostentează. Și disciplina e modestă. Sunt suflete artistice, pe cași toate le prind bine: astfel și în sufletele de elită și disciplinate toate sunt frumoase prin modestie. Iar modești vom fi:

a) Prin credință. Ea ne face să înțelegem modestia și îngustimea ființei noastre. Ne

atinge respirația infinitului. Așa e sufletul în nemărginit, ca un crin sub cer și ca o stea în noapte; ca floarea de lotus pe întinsele ape ale oceanului. Dacă reflectăm și vrem să facem foc și să aprindem lumină, imediat observăm, că suntem în întuneric. Iar cel împresurat de întunericul existenței nu poate să fie decât modest. Orbii sunt modești; noaptea e modestă; păsărelele tac noaptea, sunt modeste... Și Iisus e modest, blând. Blândă e întreaga ierarhie a Sfinților, lăcuește în nori. Doamne Dumnezeule, luminează-mi sufletul, să văd, dar să rămân totdeauna blând și smerit.

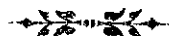
b) Modești și blânzi: ne face ordinea morală. O, aici nu e la loc nici apucătura de teatru, nici poziția marțială împintenată. Ordinea morală e plină de răni și slăbiciuni. Morala umblă pe pământ în haine peticite. Haina-i este toată pete și zdrențuită. De aci modestia ei. Nu-și ia aere, ci stă retrasă. Deasupra ei bântuiesc furtuni și e silită să-și pună pietri pe coperișul casei, ca pe șurile de fân din Alpi. Câte motive avem pentru modestie! Parecă-mi vine să mă rușinez în modestie-mi, văzându-mi slăbiciunile din suflet și marea distanță dintre mine și ideal. Dar aceasta nu-mi strică.

c) Și cadrele vieții noastre sunt modeste. Ne împresoară mulțimea durerilor și a necazurilor. Trăim în valea plângerii cu toate cuceririle minții; iar în acest mediu numai modestia se potrivește. Umblăm pe urmele îndurării și sufletul ni se apleacă plin de milă la cel nenorocit. Însăș vieța reală e așa de modestă: ne naștem, trudim, suferim, murim. Cine se pătrunde de această realitate, va fi modest. Reginele și ele sunt modeste, când își țin copiii pe brațe, fiindcă atunci nu mai sunt augustele femei, ci mamele, care-și alăptează copiii. Ajutați, îmbrățișați mulțimea copiilor sărmani ai lui Dumnezeu. Fiți cu bunăvoință către oameni și veți fi modești. În chipul acesta modestia noastră se preface în simț real și devine înțelegerea datoriei.

Prohászka Ottokár, traducere de Pr. F. Codreanu.

17) Vattel—M. P. Pradier—Fodere. Le Droit des gens. t. II § 1028.

18) H. Bonfils o. c. p. 233.

Poșta Consiliului Eparhial.

Alegerile pentru deputații Adunării eparhiale, s'au fixat: pentru alegerea membrilor preoțești, pe ziua de **Joi 3 Martie 1932**, iar pentru alegerea membrilor mireni se defige **Duminica lăsatului de carne**, adică cea din **6 Martie 1932**. Onorata preoțime parohială va publica cu 8 zile mai înainte, adică în **Duminica Fiului răstăcit, în 28 Februarie 1932**, în fiecare biserică, că în Duminica viitoare, adică în 6 Martie a. c., se va ținea Adunarea parohială extraordinară pentru alegerea a doi membri mireni la Adunarea eparhială pe periodul anilor 1932—1937.

Delegații eparhiali la aceste alegeri, repartizați pe cercuri electorale sunt următorii:

I. In cercul electoral Valeaboului: Nicolae Cornean paroh în Apadia.

II. In cercul electoral Logoj: Dr. Aurel Mihaescu adm. protopresb.

III. In cercul electoral Zgribești: Dimitrie Lupea paroh în Jena.

IV. In cercul electoral Făget: Sebastian Olariu protopresbiter.

V. In cercul electoral Coșava: Eugen Sudreșan paroh în Coșteiu.

VI. In cercul electoral Buziaș: Ioan Geția ppresb.

VII. In cercul electoral Jebel: Ioan Ionescu paroh în Jebel.

VIII. In cercul electoral Ciacova: Augustin Ghilezan protopresbiter.

IX. In cercul electoral Fizeș: George Olde paroh în Ferendia.

X. In cercul electoral Vârșeș: Traian Oprea protopresbiter.

XI. In cercul electoral Răcăjdia: Simeon Bartolomeiu paroh în Vrăniuș.

XII. In cercul electoral Sasca-montană: Ioan Grosșianu adm. protopresbiteral.

XIII. In cercul electoral Oravița-montană: Virgil Musta protopresbiter în Oravița-montană.

XIV. In cercul electoral Recița-montană: Dr. Iosif Ieremia paroh în Recița-montană.

XV. In cercul electoral Bocșa-montană: Petru Ieremia adm. protopresbiteral.

XVI. In cercul electoral Caransebeș: Andreiu Ghidiu protopresbiter în Caransebeș.

XVII. In cercul electoral Teregova: Ilie Pepa paroh în Armeniș.

XVIII. In cercul electoral Mehadia: Iosif Câmpian adm. protopresbiteral.

XIX. In cercul electoral Bozovici: Nicolae Novacovicu paroh în Gârboveș.

XX. In cercul electoral Satul-nou: Ioan Murgu protopresbiter.

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la **Librăria Diecezană**

ȘTIRI

Locale.

Duminică în 14 Februarie ciclul de conferințe inițiate de „Astra”, a fost deschis prin interesanta conferință a d-lui Locotenent-colonel Petrescu. Dsa a dezvoltat un subiect pe cât de actual pe atât de important, vorbind despre „*Siguranță de stat și spionaj*”. Orice stat și îndeosebi al nostru, în împrejurările de față, pândit de dușmani, trebuie să fie gata oricând de a se apăra. Apărarea națională pe care să bizuie siguranța unui stat, temelia și durabilitatea lui, o constituie, nu numai armata activă și de rezervă, ci toți cetățenii, cari simt și trebuie să simtă în ei vâpaia patriotismului. Dușmanii vegheză neconștient, ei se orientează după echilibrul moralo-social al unei țări și când văd că acest echilibru se dezagregă ei știu că oricâte muniții va fi acumulat aceea țară, ea este pe panta ruinei. Iată cum siguranța unui stat e în funcție de armonia socială care nu se poate consolida, decât pe cea mai desăvârșită tenacitate morală.

Inamicul va căuta să distrugă tocmai acest ciment al statului, să împiedice bunul mers al treburilor obștești. Care e metoda lui de a lucra? Răspunzând la această chestiune suntem în miezul problemei. El are un plan de muncă sistematic organizat. O întreagă rețea de spionaj răspândită în organismul unei țări. Un gigantic parazit, care va secătui de vlagă organismul țării respective, dacă nu se vor lua măsurile de apărare.

După ce d-l conferențiar face o incursiune istorică, arătând vechimea și rolul extrem, pe care l-a jucat spionajul în destinul țărilor, Dsa arată cum lucrează spionajul în timp de războiu și cu aceeași forță în timp de pace. Un mecanism ingenios inventat de năstrușnica minte omenească, care nu pregetă de a găsi mijloace pentru orice scopuri. Ofensiva trebuie dusă de organele de siguranță ale statului cu multă tactică și dibăcie pentru a tăia rădăcinile marelui parazit care-l subminează. Cu o abundență de material și exemple, dl conferențiar a ilustrat teza pe care avea să o desvolte. Conferința Dsale a fost o lecție de înalt patriotism și de curată simțire creștinească, dânsul a accentuat că iubire de patrie fără iubire de Dumnezeu nu se poate! Dumnezeu și patria sunt idealuri sfinte, care cer prețul cel mai mare al vieții omenștii!

Sentimentul religios, oricari ar fi adversitățile vieții, este indestructibil. Nimic nu-l poate desrădăcina din sufletul omenesc. Argument peremptoriu este starea de fapt spirituală din Rusia sovietică. Cu cât propaganda ateistă se face mai intensiv, cu atât puterea credinței devine mai uluitoare, mai mistică.

Ziarele americane au publicat nu de mult un interview al fiicei lui Leon Tolstoi, sosită în America, decurând, din Rusia lui Stalin. Aceasta între altele a spus: „*În Rusia vezi oameni, cari ziua pradă și dărâmă bisericile din ordinul Sovietelor, iar noaptea, întorși acasă, se căiesc amarnic și se roagă de iertare lui Dumnezeu!*” Ei bine, cu tot planul quinquenal al lui Stalin, cu astfel de oameni, biciuți mereu de

glasul neadormit al conștiinței, situația actuală nu va mai putea dăinui mult. Dovadă grăitoare: desele revolte de prin Ucraina și Caucaz.

Japonezii cumpără vite din Banat. Marți, 16 l. c., o comisie japoneză a sosit în Timișoara pentru a intra în tratative cu sindicatul exportului de vite din Banat. Intenționând să cumpere cantități foarte mari de vite, cumpărăturile din Banat vor fi transportate prin Polonia, Rusia și Siberia de drept în Mandciuria.

Guvernul Laval a demisionat. Căderea este considerată în toate cercurile politice franceze, ca o consecință a problemelor de politică internă și nu ca o consecință a politicii externe a guvernului. Demisia cabinetului Laval, a produs mari îngrijorări, dată fiind inoportunitatea unei crize de guvern în actualele circumstanțe internaționale. Pentru importante negocieri internaționale în curs la Geneva, criza de guvern din Franța constituie o serioasă stingherire.

Primăria orașului Caransebeș.

766 adm. 1932.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 11 Martie 1932 ora 12 a. m. se va ține în localul Primăriei, licitație publică pentru procurarea a

- 2000 m³ pietriș necernut
- 1300 m³ pietriș cernut
- 400 m³ nisip.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88—110 inclusiv din legea Contabilității publice, regulamentului O. C. L. și normele publicate în Monitorul oficial Nr. 127 din 4 Iunie 1931.

Toate persoanele cari vor lua parte la licitație vor depune pe lângă ofertă și o garanță de 10 la sută, din valoarea furniturii oferite, iar oferta se va face numai în conformitate cu caietul de sarcini care se poate vedea zilnic dela ora 10 a. m. până la 12 a. m. în biroul Serv. tehnic al Primăriei.

Caransebeș la 10 Februarie 1932.

Președintele Comisiunii Interimare, Secretar,
(ss) **Mihail Pătrășcanu** (ss) **T. Dragomir**

Judecătoria mixtă. Caransebeș secția c. f.

Nr. 3981/1931 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație

În cauza de executare pornită de următorul Alexandru Suru din Caransebeș contra urmăriților Birtea Grigorie și soția sa născ. Maria Huniade din Caransebeș la cererea următorului Judecătoria ordonă licitațiunea execuțională nouă în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX din 1881 asupra imobilelor înscrise în cf. a comunei Caransebeș (din circumscripția Judecătoriei mixte Caran-

sebeș) Nr. coalei 1892 de sub A. I. 1—2, Nr. top. 652 Grădina în Intravilan de 251 stp. Nr. top. 653 Casa pe intravilan Nr. 547 de 80 stp. al cărui preț de strigare va fi 22.550 lei; asupra imobilului înscris în cf. a comunei Caransebeș Nr. coalei 2050 sub A. I. 1—2, Nr. top. 839/3 Grădina în Intravilan de 113 stp. Nr. top. 840 Casa pe intravilan Nr. 978 de 47 stp. al cărui preț de strigare va fi 22.500; fără atingerea dreptului intabulat în favoarea lor Nicolae Roșeti și soția sa născ. Elisabeta Păltean asupra imobilului din coala cf. Nr. 1892 sub C. 11—12.

Pentru incasarea creanței de 14000 lei capital, interese de 15¹/₂% dela 1 Ianuarie 1931 spese de proces și de executare de 2113 lei fixate până acum, spese de 800 lei fixate acum, pentru cererea de licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **12 Martie 1932, ora 10 a. m. în localul oficial parter ușa Nr. 14.**

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se fixează după cum urmează :

1. Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute cu preț mai mic decât prețul de strigare (art. 6 al legii din 10/VII 1930).

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție 10%, din prețul de strigare în numerar și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881 art. 21 XLI 1908).

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seamă de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitație care se va continua fără amânare.

Caransebeș, la 14 Noemvrie 1931.

Leo Pető jud. **I. Ioanoșiu** aj. dir. cf.
pt. conf. **Ioan Ioanoșiu** aj. dir. cf.

Immosiere

scrise pe hârtie velină, curat, ceteș,
se găsesc spre vânzare la

Librăria Diecezană

Prețul 150 Lei. — Se pot comanda prin ramburs.

Tipografia și Librăria Diecezană Caransebeș.

Este înzestrată și bineasortată cu tot felul de cărți românești literare și științifice, requizite școlare și de birou.

Execută tot soiul de lucrări tipografice în cel mai scurt timp pe lângă prețuri convenabile.

Legătorie proprie.